Dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Dobřichovice

Pražská 151, 252 29 Dobřichovice

Č. j.: 2542/2025 SVPD

Minimální preventivní program
(MPP)
Školní rok 2026/2027

DDŠ, Pražská 151, Dobřichovice

www.ddslety.cz

Zpracovala: Mgr. Veronika Brémová, školní metodik prevence DDŠ Dobřichovice

Garant programu: Mgr. Soňa Novotná, vedoucí ZŠ Dobřichovice

Bc. Lucie Řezníčková, vedoucí DDŠ Dobřichovice

Termín realizace programu: 01. 09. 2026 – 31. 8. 2027

Mgr. Romana Řeháková
ředitelka DDŠ, SVP, ZŠ a ŠJ Dobřichovice

Obsah

1 Východiska tvorby MPP DDŠ Dobřichovice a jeho vnitřní zdroje 2
1.1 Základní informace o zařízení 2
1.2 Charakteristika ZŠ 3
1.3 Charakteristika dětského domova 4
1.4 Aktuální oblasti rizikového chování a preventivních potřeb klientů 4
1.5 Cíl programu 4
1.6 Garant programu a jeho spolupracovníci 5
2 Analýza současného stavu v DDŠ a období školního roku 2026/2027 5
2. 1 Stav DDŠ a ZŠ k 1. 9. 2026 (obsazenost tříd a ročníků, obsazení rodinných skupin) 5
2.1.1 Stav ZŠ k 1. 9. 2026 (obsazenost tříd a ročníků) 5
2.1.2 Stav DDŠ k 1. 9. 2026 (věková obsazenost rodinných skupin) 6
2.2 Personální obsazení DDŠ a ZŠ k 1. 9. 2026 7
2.2.1 Vzdělávání pedagogů, odborných pracovníků a školního metodika prevence 8
2.3 Vnější zdroje 9
2.4 Analýza výchozí situace 9
3 Cíle MPP v DDŠ a ZŠ 10
3.1 Krátkodobé cíle pro školní rok 2026/2027 10
3.2 Dlouhodobé cíle 10
4 Realizace minimálního preventivního programu 11
4.1 Specifická primární prevence 11
4.2 Nespecifická primární prevence a její cíle 14
4.3 Strategie řešení a předcházení školní neúspěšnosti 15
4.4 Plán akcí pro rok 2026/2027 v rámci MPP 17
4.5 Propagace uplatňování MPP 19
5 Evaluace roku 2025/2026 19

Úvodem

Děti a dospívající přicházející do dětského domova se školou mají často za sebou dlouhodobě zatěžující životní zkušenosti a současně se mohou potýkat s obtížemi v oblasti chování, emocí, vztahů, školního fungování i duševního zdraví. Preventivní práce v prostředí DDŠ proto nemůže být zaměřena pouze na předcházení jednotlivým formám rizikového chování. Jejím důležitým cílem je také posilování bezpečí, stabilních vztahů, schopnosti regulovat emoce, řešit konflikty a postupně si osvojovat funkčnější strategie zvládání zátěže.

Významnou roli v tomto procesu hraje propojení školy, výchovného úseku, odborných pracovníků, vedení zařízení, zákonných zástupců a navazujících institucí. Specifikem DDŠ je potřeba pružně reagovat na aktuální složení klientů a na jejich individuální potřeby. U části dětí se rizikové chování objevovalo již před příchodem do zařízení a může být dlouhodobě upevněné; preventivní práce proto zahrnuje jak předcházení vzniku či eskalaci obtíží, tak jejich včasné zachycení, snižování závažnosti a podporu ochranných faktorů.

Základním rámcem této práce je Minimální preventivní program (MPP), který má dlouhodobý charakter a zahrnuje celé zařízení DDŠ. Staví na aktivním zapojení klientů, individuálním přístupu, rozmanitosti preventivních forem, pravidelné reflexi a spolupráci pedagogických i odborných pracovníků.

1 Východiska tvorby MPP DDŠ Dobřichovice a jeho vnitřní zdroje

Minimální preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: agrese, záškoláctví, šikana, kyberšikana, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a sexuální rizikové chování.

Z hlediska specifik našeho zařízení je nutné popsat podrobně jednotlivé úseky. Z pozice školního metodika prevence je větší část věnována vzdělávacímu úseku – škole.

1.1 Základní informace o zařízení

Dětský domov se školou Dobřichovice spadá do sítě zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy jako součást zařízení Dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Dobřichovice.

Dětský domov se školou poskytuje od 1. 10. 2022 komplexní péči maximálně 24 klientům, a to od věku šesti let do ukončení povinné školní docházky, ve výjimečných případech do ukončení středoškolského vzdělání. Jedná se převážně o klienty s diagnózou ADHD, ADD, psychiatrickými diagnózami, poruchami chování, nařízenou ústavní výchovou, děti týrané a zanedbávané z primárních rodin. Mezi klíčové symptomy těchto dětí patří především nepozornost, hyperaktivita, impulzivita, problémy s učením, s výkonností ve škole, s psaním a čtením. Řada dětí má i další psychické problémy: poruchy opozičního vzdoru, poruchy chování, asociální nebo delikventní chování, deprese, úzkostné stavy, emoční problémy a problémy v oblasti sociálních dovedností, objevuje se u nich sexuálně rizikové chování. Jedná se o děti, u nichž byla zjištěna přechodná nebo trvalá duševní porucha takového druhu a stupně, že nemohou být vychovávány a vzdělávány v ostatních zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Kapacita zařízení činí od 1. 10. 2022 24 míst, klienti jsou rozděleni do tří rodinných skupin a tří tříd základní školy. Hlavním posláním a cílem DDŠ je naplňování výchovných, vzdělávacích a terapeutických cílů. Výchovné cíle realizuje výchova a odborní pracovníci. Vychovatelé zodpovídají za náplň a realizaci zájmových, relaxačních a odpočinkových činností, které vycházejí z Vnitřního řádu, režimu dne, týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti a celoročního plánu DDŠ. Ve své práci plně respektují individuální potřeby klienta zakotvené v programu rozvoje osobnosti dítěte. Toto vše je plně v souladu s platnou legislativou České republiky.

Dále se klienti účastní výchovně vzdělávacích aktivit, které jsou zaměřeny na tělesnou výchovu, výtvarnou výchovu, hudební výchovu a pracovní činnosti a terapeutických aktivit, které jsou jak individuální, tak skupinové.

Vzdělávací cíle realizuje škola. Ve škole jsou klienti vzděláváni ve třech třídách dle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání č. j.: 1070A/2017/SVPD, podle kterého jsou žáci vyučováni ve vzdělávacích oborech pro základní školu a základní školu speciální.

1.2 Charakteristika ZŠ

Základní škola disponuje čtyřmi učebnami, dále učebnou informatiky, tělocvičnou a relaxační místností. Součástí základní školy je také zahrada a sportovní hřiště. Většina místností je určena k potřebám celého zařízení.

Škola je určena primárně pro klienty DDŠ (charakteristika klienta DDŠ viz výše). O žáky se nepřetržitě stará pedagogický sbor.

Snahou školy je vytvořit základy systematické péče pro všechny klienty v zařízení. Cílem je vytvoření nové kvalitní formy výuky na základě odborné specializované týmové komplexní péče.

Pedagogové a psychologové musí hledat cesty, jak účinně pracovat s psychickými možnostmi a potenciální osobností všech klientů, aby dosahovali úspěšnosti ve škole, v pracovním procesu i v životě. Úkolem pedagogických pracovníků je záměrně a soustavně působit na vychovávané a vzdělávané jedince tak, aby byl zajištěn pozitivní rozvoj jejich osobnosti.

Cílem školy je především poskytnutí prostoru k profesní přípravě a vštípení základních vědomostí nejen příslušného ročníku, ale i z ročníků předcházejících.

1.3 Charakteristika dětského domova

V DDŠ jsou klienti od 1. 10. 2022 rozděleni do tří rodinných skupin. Každý den je pro klienty připraven program podle nastaveného týdenního režimu. Denně se střídají různé výchovně vzdělávací činnosti dle týdenního plánu a terapeutické činnosti podle měsíčního plánu terapeutických činností a klienti mohou v případě zájmu docházet do volnočasových kroužků. V rámci zařízení je všem klientům poskytována pravidelná individuální i skupinová psychologická péče. Klienti mají také prostor pro osobní volno, při kterém tráví čas na PC, na telefonu, sledují filmy apod.

1.4 Aktuální oblasti rizikového chování a preventivních potřeb klientů

Ve školním roce 2025/2026 se mezi nejvýznamnější oblasti rizikového chování řadily zejména opakované útěky, verbální a fyzická agrese, experimentování s návykovými látkami, sebepoškozování, drobná kriminální činnost a rizikové chování v oblasti vztahů a sexuality. U části klientů se současně objevují závažnější poruchy chování, psychické obtíže a dlouhodobě upevněné nefunkční strategie zvládání zátěže.

Preventivní potřeby klientů jsou proto posuzovány individuálně a průběžně s ohledem na věk, osobní historii, aktuální psychický stav, vztahové prostředí, školní fungování a míru rizikových faktorů. Vedle cílené práce s konkrétními projevy chování je kladen důraz na rozvoj emoční regulace, bezpečné komunikace, schopnosti vyhledat pomoc, vytváření zdravějších vztahů a smysluplné využívání volného času.

1.5 Cíl programu

Cílem MPP v DDŠ Dobřichovice je vytvářet dlouhodobě funkční systém prevence, který odpovídá specifickým potřebám klientů zařízení. Preventivní působení je zaměřeno nejen na předcházení vzniku rizikového chování, ale také na jeho včasné rozpoznání, předcházení eskalaci, snižování četnosti a závažnosti rizikových projevů a minimalizaci jejich možných dopadů.
Současně program podporuje rozvoj ochranných faktorů: schopnost klientů rozpoznávat a regulovat vlastní emoce, komunikovat své potřeby, zvládat konflikty nenásilným způsobem, vytvářet bezpečné vztahy, přijímat odpovědnost za své jednání a využívat volný čas smysluplně. Důležitou součástí je podpora sociálního a osobnostního rozvoje, zdravého životního stylu a zkušenosti úspěchu v bezpečném a předvídatelném prostředí.
MPP je realizován napříč školou i výchovným úsekem a je provázán s výukou, třídnickými hodinami, komunitními a skupinovými setkáními, individuální odbornou péčí, volnočasovými aktivitami a řešením aktuálních situací. Je založen na spolupráci celého pedagogického a odborného týmu, aktivním zapojení klientů a podle možností také na spolupráci se zákonnými zástupci a navazujícími službami.

1.6 Garant programu a jeho spolupracovníci

Za koordinaci preventivních aktivit zodpovídá školní metodik prevence rizikového chování Mgr. Veronika Brémová (dále jen ŠMP). ŠMP spolupracuje s ostatními pedagogickými pracovníky školy a výchovy, s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikového chování klientů. ŠMP seznamuje vedoucí zařízení a vedoucí školy s aktualizovaným programem.

Garantem programu je vedoucí zařízení DDŠ Dobřichovice Bc. Lucie Řezníčková a vedoucí ZŠ Dobřichovice Mgr. Soňa Novotná.

2 Analýza současného stavu v DDŠ a období školního roku 2026/2027

2. 1 Stav DDŠ a ZŠ k 1. 9. 2026 (obsazenost tříd a ročníků, obsazení rodinných skupin)

2.1.1 Stav ZŠ k 1. 9. 2026 (obsazenost tříd a ročníků)

Výchovně vzdělávací činnost ve škole zajišťují:

- 3 učitelé
- 1 vedoucí školy
- 12 klientů navštěvuje školu v zařízení

Třída	Počet dětí			Věkové složení	Personální obsazení
	ch	d	cel.		**Vedoucí školy:** Mgr. Soňa Novotná
I.	2	1	3	1 chlapec 12 let 1 chlapec 14 let 1 dívka 13 let	**Třídní učitel:** Mgr. Tomáš Václavík
II.	1	3	4	1 chlapec 14 let 3 dívky 15 let	**Třídní učitelka:** Mgr. Edita Valoušková
III.	2	3	5	2 chlapci 14 let 1 dívka 14 let 2 dívky 15 let	**Třídní učitelka:** Mgr. Soňa Novotná

2.1.2 Stav DDŠ k 1. 9. 2026 (věková obsazenost rodinných skupin)

Výchovně vzdělávací činnosti v době mimo vyučování zajišťuje:

- 6 kmenových vychovatelů
- 6 asistentů pedagoga na noc
- **Dočasně z důvodu personální nouze je kapacita zařízení dočasně upravena na 2 rodinné skupiny.**

Výchovná skupina	Počet dětí			Věkové složení	Personální obsazení
	ch	d	cel.		
I.	5	0	5	1 chlapec12 let 4 chlapci 14 let	**Vychovatelé:** Jana Ryšavá Bc. Roman Fišer Mgr. Ivo Horký
III.					**Vychovatelé:**
IV.	0	7	7	1 dívka 13 let 5 dívek 15 let 1 dívka 14 let	**Vychovatelé:** Martina Kováková Jitka Nesrovnalová Jana Hájková

2.2 Personální obsazení DDŠ a ZŠ k 1. 9. 2026

Personální obsazení vedení zařízení:

Statutární orgán: Mgr. Romana Řeháková
Vedoucí zařízení: Bc. Lucie Řezníčková
Vedoucí školy: Mgr. Soňa Novotná
Sociální pracovník: Bc. Lucie Čermáková, Dis.
Hospodářka: Barbora Bohdanecká

Poradenský preventivní tým:

Psycholog: MSc. Barbora Navaříková
Metodik prevence Mgr. Veronika Brémová
Vedoucí zařízení: Bc. Lucie Řezníčková
Vedoucí školy: Mgr. Soňa Novotná

Denní vychovatelé:	Noční vychovatelé:
Jana Ryšavá	Petra Flasarová
Jana Hájková	Michal Ryšavý
Martina Kováková	Milada Langerová
Jitka Nesrovnalová	Václav Pištěk

Bc. Roman Fišer Bc. Petra Tušlová

Mgr. Ivo Horký Andrej Mikulka

Učitelé:

Mgr. Edita Valoušková

Mgr. Soňa Novotná

Mgr. Tomáš Václavík

Stabilní zkušený kolektiv pedagogů je v našem zařízení více než žádoucí. Jedním z mnoha důvodů důležitosti stálého kolektivu pedagogů je fakt, že naši klienti přijímají s velkými obtížemi každou změnu. Proto i nadále zůstává jednou z priorit zajištění a udržení kvalitních pedagogických a terapeutických pracovníků.

Aplikace specifické primární prevence (dále SPP) v rámci MPP záleží na obsazenosti a aktuálním složení a potřebách klientů. Sledujeme především tři základní okruhy SPP:

1) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž bychom dříve zjišťovali rozsah určitého problému nebo rizika,

2) selektivní prevenci, která je zaměřena na klienty, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového jednání,

3) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl v průběhu pobytu zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů k rodině či jiným zákonným zástupcům, ve škole nebo s vrstevníky.

2.2.1 Vzdělávání pedagogů, odborných pracovníků a školního metodika prevence

Dlouhodobé vzdělávání školního metodika prevence

Pětiletý sebezkušenostní výcvik v integrativní psychoterapii.

Vzdělávání v rámci jednotlivých seminářů a školení zaměřujících se na prevenci, intervenci a práci s jednotlivými oblastmi v rámci vývoje dítěte.

Dlouhodobé vzdělávání psychologa

Pětiletý sebezkušenostní výcvik v integrativní psychoterapii.

Vzdělávání v rámci jednotlivých seminářů a školení zaměřujících se na práci s traumatem, práci s tělem, intervenci a práci s jednotlivými oblastmi v rámci vývoje dítěte, rodinná terapie.

Vzdělávání pedagogů

Požadavkem pro všechny pedagogické pracovníky je vystudovaná speciální pedagogika nebo její započaté studium.

Pedagogičtí pracovníci jsou soustavně vzděláváni v rámci kurzů v zařízení i mimo něj. Mimo to jsou pravidelně informováni školním metodikem prevence (dále jen ŠMP).

- Porady pedagogů – ŠMP informuje ostatní pedagogy o novinkách v resortu primární prevence (PP).
- Aktuality v rámci PP jsou vyvěšovány na nástěnku ve sborovně, rozesílány e-mailem.

2.3 Vnější zdroje

Spolupráce DDŠ a ZŠ v rámci MPP s odborníky a dalšími organizacemi:

- **Středisko výchovné péče Dobřichovice**: konzultace, odborné informace, sdílení
- **Obvodní oddělení Policie ČR Řevnice**: preventivně výchovné působení
- **Nestátní zdravotnické zařízení Řevnice**: obvodní lékař
- **Městský úřad Černošice – odbor sociálně právní ochrany dětí**: odborné konzultace
- **Pedagogicko-psychologická poradna Koloběžka Černošice:** odborné konzultace, metodická pomoc
- **Ambulantní psychiatři**: ambulantní péče o děti s psychiatrickými diagnózami
- **Ambulantní klinický psycholog**: ambulantní péče o děti s psychiatrickými diagnózami
- **Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 10:** odborné konzultace, metodická pomoc
- **Sociální kurátoři pro mládež, psychologové, ostatní organizace**: odborné konzultace, metodická pomoc
- **Psychiatrické léčebny**: pobytová péče o děti s psychiatrickými diagnózami
- **CDZ Beroun:** ambulantní služby pro klienty v péči psychiatra
- **Tree klinik Zbraslav:** ambulantní služby pro klienty v péči psychiatra

- **Základní umělecká škola**: volnočasové kroužky

2.4 Analýza výchozí situace

Výchozí situace pro školní rok 2026/2027 vychází z evaluace předchozího školního roku a z aktuálního složení klientů i personálních podmínek zařízení. V průběhu roku 2025/2026 byl zaznamenán vyšší počet opakovaných útěků, nárůst agresivního chování, častější experimentování s návykovými látkami, sebepoškozování a drobná kriminální činnost. U části klientů jsou rizikové vzorce chování dlouhodobě upevněné a jejich změna vyžaduje intenzivní, dlouhodobou a mezioborovou práci.

Za významné rizikové faktory považujeme zejména komplexnost psychických a behaviorálních obtíží klientů, pozdní zachycení některých problémů před příchodem do zařízení, opakované zkušenosti s nestabilitou a zátěží a omezenou dostupnost některých navazujících odborných služeb, zejména ambulantní psychiatrické péče. Na fungování zařízení se v uplynulém období negativně promítala také personální fluktuace a nedostatek pracovníků. Stabilní a jednotně působící tým je proto jedním z klíčových předpokladů účinné prevence.

Mezi důležité ochranné faktory patří individuální přístup ke klientům, pravidelná psychologická a další odborná péče, komunitní a skupinová práce, třídnické hodiny, strukturovaný režim, dostupnost dospělých osob, sportovní a volnočasové aktivity a pobytové či zážitkové programy. Zkušenost z předchozího roku ukázala, že právě ve strukturovaných pobytových a letních aktivitách jsou mnozí klienti schopni dobře spolupracovat, respektovat pravidla a zažívat úspěch. Pozitivním výsledkem byla také možnost návratu některých klientů zpět do péče rodičů.

V novém školním roce bude pozornost směřovat zejména k prevenci útěků, agresivního chování, užívání návykových látek a sebepoškozování, k rozvoji emoční regulace a sociálních kompetencí a k posilování jednotného přístupu pracovníků. Současně bude zaveden nový systém hodnocení a odměňování, který oddělí hodnocení školní a výchovné oblasti a jehož funkčnost bude v průběhu roku průběžně vyhodnocována.

3 Cíle MPP v DDŠ a ZŠ

Hlavním cílem MPP je vytvářet bezpečné, předvídatelné a rozvojové prostředí, které podporuje zdravé fungování klientů a snižuje pravděpodobnost vzniku, opakování či eskalace rizikového chování. Preventivní práce je součástí školního vyučování, výchovné činnosti, individuální a

skupinové odborné péče, sociálního učení, komunitních setkání, sportu, pracovních a volnočasových aktivit.

3.1 Krátkodobé cíle pro školní rok 2026/2027

Pro klienty

Snižovat četnost a závažnost agresivních projevů a rozvíjet schopnost regulovat vztek, napětí a další silné emoce.
Systematicky pracovat s prevencí útěků, jejich spouštěči a následnou reflexí situací, které k útěku vedou.
Posílit prevenci užívání návykových látek a podporovat schopnost klientů rozpoznávat rizika a činit bezpečnější rozhodnutí.
Zvýšit pozornost věnovanou prevenci sebepoškozování, včasnému zachycení varovných signálů a dostupnosti bezpečných způsobů zvládání psychické zátěže.
Rozvíjet schopnost klientů pojmenovat vlastní emoce a potřeby, vyhledat pomoc, komunikovat bezpečně a řešit konflikty nenásilným způsobem.
Podporovat pozitivní vztahy, spolupráci a vzájemný respekt ve třídách i rodinných skupinách prostřednictvím třídnických hodin, komunit, skupinové práce a společných aktivit.
Zachovat a rozvíjet sportovní, zážitkové, pobytové a další smysluplné volnočasové aktivity, které klientům umožňují zažívat kompetenci, spolupráci a úspěch.
Průběžně vyhodnocovat nový systém hodnocení a odměňování a podporovat jeho srozumitelnost, předvídatelnost a motivační funkci pro klienty.

Pro pedagogy a odborné pracovníky

Posilovat jednotný přístup pracovníků školy, výchovy a odborného týmu k rizikovému chování klientů a podporovat pravidelné sdílení informací o aktuální situaci.
Pravidelně realizovat porady a mezioborové konzultace zaměřené na rizikové chování a potřeby jednotlivých klientů a skupin.
Podporovat vzdělávání pracovníků zejména v oblasti krizové intervence, práce s agresí, sebepoškozováním, návykovými látkami, traumatem a závažnějšími poruchami chování.
Podporovat stabilitu pracovního týmu a schopnost pracovníků využívat dostupné interní i externí odborné zdroje.

3.2 Dlouhodobé cíle

Bezpečné a stabilní prostředí

Dlouhodobě budovat prostředí založené na bezpečí, předvídatelnosti, důvěře, jasných hranicích a respektujících vztazích mezi klienty a pracovníky.

Psychosociální kompetence klientů

Rozvíjet sebeuvědomění, emoční regulaci, komunikační a sociální dovednosti, odpovědnost za vlastní jednání a schopnost zvládat konflikty a zátěž funkčnějším způsobem.

Snižování rizikového chování

Systematicky snižovat četnost a závažnost rizikových projevů a posilovat ochranné faktory klientů prostřednictvím všeobecné, selektivní a indikované prevence.

Odborná a jednotná práce týmu

Rozvíjet společný preventivní rámec školy a výchovy, průběžně vzdělávat pracovníky a podporovat mezioborovou spolupráci při plánování, realizaci a evaluaci preventivních opatření.

Spolupráce a návazná péče

Udržovat a rozvíjet spolupráci se zákonnými zástupci, poradenskými, zdravotnickými, sociálními a dalšími odbornými službami a podle potřeb klientů využívat externí preventivní a intervenční programy.

4 Realizace minimálního preventivního programu

Cílem MPP je zabránit rizikovému chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi klienty. Metody MPP jsou v rámci primární prevence zaměřeny především na:

1) **předcházení rizikovým jevům v chování klientů:** šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kriminalita, delikvence, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním těchto návykových látek, předčasná sexualita.

2) **rozpoznání a zajištění včasné intervence:** týrání a zneužívání dětí (v případech výjezdů klientů k zákonným zástupcům), ohrožování mravní výchovy mládeže, poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie), šikana, užívání návykových látek atd.

4.1 Specifická primární prevence

Aplikace specifické primární prevence (dále SPP) v rámci MPP záleží na obsazenosti a aktuálním složení a potřebách klientů. Ve své podstatě sledujeme především tři základní okruhy SPP:

1) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž bychom dříve zjišťovali rozsah určitého problému nebo rizika,
2) selektivní prevenci, která je zaměřena na klienty, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového jednání,
3) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl v průběhu pobytu zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů k rodině či jiným zákonným zástupcům, ve škole nebo s vrstevníky.

Úloha vedoucí zařízení DDŠ a vedoucího ZŠ při řízení primární prevence rizikového chování:

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb v DDŠ se zaměřením na prevenci rizikového chování,
- koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním MPP a jeho a začleněním do ŠVP školy,
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování v DDŠ
- jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování,
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro intervenční činnost s žáky ve škole,
- podporou týmové spolupráce školního metodika prevence, psychologa, sociálního pracovníka, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků při přípravě, realizaci a vyhodnocování MPP.

Úloha školního metodika prevence DDŠ a ZŠ během primární prevence MPP:

Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny právním předpisem. Mezi hlavní metodické a koordinační úkoly metodika prevence v DDŠ patří:

- tvorba nebo její koordinace a kontrola realizace preventivního programu školy,
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci rizikového chování,
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy i dětského domova v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy a rodinnými skupinami),
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování,
- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů,
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence včetně navržených a realizovaných opatření.

Začlenění primární prevence ve vyučování:

Problematika prevence rizikového chování je do ŠVP začleněna tak, že se prevence rizikového chování stala přirozenou součástí osnov a výuky jednotlivých předmětů a není pojímána jako nadstandardní aktivita školy. Důležitou roli hraje třídní učitel.

Úloha třídního učitele během uplatňování primární prevence:

- spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci MPP a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu s Vnitřním řádem a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené a bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- ve spolupráci především se sociálním pracovníkem a psychology získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštnostech žáků třídy, které zaznamenává prostřednictvím PC do příslušných výchovných záznamů.

Zařazování jednotlivých okruhů primární prevence v průběhu školního roku:

Okruhy prevence jsou nenásilně zařazovány do výuky a třídní učitelé, kteří své žáky nejlépe znají, rozhodují, na kterou problematiku prevence je nejlépe se zaměřit. Pozornost je nadále věnována rozvíjení komunikace tak, aby klienti dokázali otevřeně vyjadřovat své názory v třídním kolektivu. Nejvíce informací získávají žáci v předmětu Výchova k občanství a Výchova k přírodě.

Do učebních plánů ostatních předmětů jsou taktéž rozpracována jednotlivá příslušná témata prevence.[1] Aby byla pro klienty témata zajímavější a snáze pojímatelná, učí se klienti, v souladu s vhodností, formou her, kde se vzájemně lépe poznávají, zároveň se tím učí toleranci a spolupráci.

Jednotlivá témata si učitelé a vychovatelé rozpracovávají v rámci svých předmětů a výchovné činnosti s ohledem na věk, momentální problémy jednotlivce a v souladu se stanoveným individuálním vzdělávacím plánem. Každé téma prolíná jak školní výukou v rámci Celoročního plánu školy (Témat měsíce), tak rodinnou výchovou v domově.

4.2 Nespecifická primární prevence a její cíle

Nespecifickou primární prevencí jsou veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času. Jedná se především o zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Volnočasové aktivity při DDŠ:

Tradiční akce:

- Halloweenská besídka
- Mikulášská besídka
- Vánoční strom přání
- Vánoční jarmark, dobročinné pečení perníků
- Vánoční besídka
- Tříkrálová sbírka

[1] Témata primární prevence jsou zvlášť zapracovávána do průřezových témat RVP a Školního výchovně vzdělávacího plánu

- Velikonoční výslužka
- Dobřichovická míle
- Výchovně vzdělávací přenesené pobyty – podzimní, jarní, letní
- Edukativní programy v rámci oslavy Dne Země
- Dračí lodě
- Zahradní slavnost, rozloučení se školním rokem a odcházejícími klienty
- Akce v rámci spolupráce se sponzory, podporovateli

Příležitostné akce a prezentace zařízení dětmi:

- Účast na sportovních a uměleckých soutěžích (např. fotbalové soutěže, volejbalové soutěže)
- Návštěvy příležitostných výstav a akcí k danému tématu

Organizace zájmových činností:

- Zájmová činnost je organizována pravidelně dle týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti,
- Všem klientům jsou nabízeny výběrově pestré zájmové činnosti, při kterých dochází k přirozenému prolínání klientů ze všech rodinných skupin,
- Na činnosti se podílejí zpravidla všichni vychovatelé, psycholog, etoped či sociální pracovnice, nabídka je klientům předkládána dle aktuálních možností,
- K zájmové činnosti využívají klienti prostor a vybavení DDŠ.

4.3 Strategie řešení a předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení vyžaduje náročnou práci s žákem. Školní neúspěšnost je obrazem i důsledkem individuálních rozdílů, jednak v osobnosti žáků (např. v úrovni a struktuře nadání, charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, motivaci, harmoničnosti či disharmoničnosti osobnosti), jednak v oblasti jejich výkonnosti ve škole a v jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv: a) osobnost dítěte – speciální vzdělávací potřeby žáka (např. snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace) b) odlišné kulturní prostředí a odlišné životní

podmínky (nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole – mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem).

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit žáka kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny školního neúspěchu. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná podpůrná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen nastavená podpůrná opatření akceptovat a produktivně zužitkovat. Podpůrná opatření jsou volena individuálně na základě zjištěných vzdělávacích potřeb žáků. Jedná se zejména o: a) individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce) b) přímou intervenci učitele c) poskytování individuálních konzultací a doučování d) vypracování plánu pedagogické podpory e) vypracování IVP.

Postup při řešení školní neúspěšnosti:

1) Práce s žákem.
2) Zvýšená spolupráce s rodinnou skupinou žáka a jeho kmenovým vychovatelem.
3) Práce se sociálním klimatem třídy.

Rodinná skupina a kmenový vychovatel jsou informováni o výsledcích vzdělávání svých klientů zápisy v žákovských knížkách, v rámci konzultačních hodin a rodičovských schůzek. V první fázi zde třídní učitel, popř. učitel daného předmětu, ve kterém žák neprospívá (vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový) informuje kmenového vychovatele a společně se domluví na dalším postupu.

1) V případě, že zvolený model není funkční, TU domluví jednání s kmenovými vychovateli a žáky, kteří neprospívají.

2) Je stanoven termín další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu – za vyvolání jednání s kmenovým vychovatelem a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel, popř. výchovný poradce.

3) Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem – diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).

4) Při vysoké absenci žáka se koná jednání s kmenovým vychovatelem preventivně – TU, žák a kmenový vychovatel.

5) Na závěr školního roku je v případě potřeby podpora vyhodnocena na společné schůzce s kmenovým vychovatelem a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

6) V rámci sociálního klimatu třídy je také možné využít pozitivních sociálních vazeb v kolektivu, kdy si žáci v rámci třídy poskytují při výukových obtížích jednoduššího charakteru podporu vzájemně (žáci doučují své spolužáky).

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti:

Pro efektivitu poskytnutých podpůrných opatření jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žákovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním),
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu – dílčí úkoly odpovídající žákovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly ve volných hodinách ve škole, možnost doučování,
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu,
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu,
- individuální práce s žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva,
- domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel zve kmenové vychovatele současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s nimi dohodl, jak mohou svého klienta podpořit. Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je nezbytné opakování ročníku.

4.4 Plán akcí pro rok 2026/2027 v rámci MPP

Pravidelné celoroční preventivní a podpůrné aktivity

Jednou týdně řízené sportovní lekce a třídnické hodiny v každé třídě zaměřené na aktuální potřeby třídy a jednotlivých žáků; součástí je průběžná sebereflexe a zpětná vazba.
Jednou za 14 dní setkání samosprávy s vedoucím školy a vedoucí zařízení.
Jednou měsíčně skupinové terapie rodinných skupin, komunity všech klientů, edukativní komunity a měsíční sebereflexe a zpětná vazba.
Pravidelná individuální psychologická a další odborná sezení podle potřeb jednotlivých klientů.

Měsíční témata a jednorázové akce

Září
Výchovně vzdělávací akce zátěžového charakteru za účelem stmelení nového kolektivu žáků
Záškoláctví
BOZP
Sezónní práce na zahradě

Říjen
Halloweenská besídka
Bezpečné chování na sociálních sítích a rizika spojená s kyberprostorem

Listopad
Posvícení v Letech
Beseda kriminalita mládeže – trestní odpovědnost
Program sexuální prevence a intervence

Prosinec
Mikulášská nadílka
Vánoční školní projekt
Vánoční besídka
Účast na adventních trzích ve městě
Úklid kostela v Dobřichovicích
Závislostní chování a užívání návykových látek

Leden
Šikana, kyberšikana

Únor
Agrese, násilí

Březen
Program sexuální prevence a intervence

Duben

Pálení Morany, tradice
Velikonoční akce
Účast na Dni Země – úklid Velké Ameriky a jejího okolí
Vysazování stromků v lese – spolupráce s ČL
Intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie

Květen
Škola v přírodě
Pěší turistika
Sportovní akce
Dračí lodě
Netolismus

Červen
Výchovně vzdělávací akce zaměřené na vzájemnou spolupráci a pomoc
Zahradní slavnost
Sportovní výjezdy
Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
Rozlučková komunita celého zařízení pro klienty, kteří DDŠ na konci školního roku opouštějí

Červenec a srpen
Letní výjezdové akce mimo DDŠ (kempování, kola, voda apod.)
Účast na letních táborech mimo DDŠ
Účast na regionálních akcích během celého roku.

4.5 Propagace uplatňování MPP

- trvale instalované nástěnky,
- skupinová sezení,
- individuální sezení,
- komunity,
- semináře, besedy,
- www stránky.

5 Evaluace roku 2025/2026

Prevence rizikového chování představovala ve školním roce 2025/2026 jednu z klíčových oblastí práce s klienty DDŠ. Preventivní působení probíhalo průběžně v rámci školní výuky, výchovné činnosti, individuální a skupinové odborné péče i každodenního života v zařízení. Do realizace preventivních aktivit se zapojoval školní metodik prevence, pedagogičtí pracovníci školy a výchovy a členové poradenského preventivního týmu.

Školní rok 2025/2026 byl z hlediska rizikového chování klientů velmi náročný. V průběhu roku byl zaznamenán vyšší počet opakovaných útěků a nárůst agresivního chování. Významným tématem bylo rovněž experimentování s návykovými látkami, drobná kriminální činnost a opakované sebepoškozování. Oproti předchozím obdobím lze sledovat také proměnu charakteristik klientů přijímaných do zařízení, přičemž se častěji setkáváme se závažnějšími poruchami chování a komplexnějšími psychickými a psychosociálními obtížemi.
U části klientů přicházejících do zařízení jsou rizikové vzorce chování již dlouhodobě rozvinuté a pevně ukotvené, což významně zvyšuje náročnost následné výchovné, odborné i preventivní práce. Zkušenosti z uplynulého roku proto znovu ukázaly potřebu intenzivního individuálního přístupu, dlouhodobé práce s klientem a co největší kontinuity a jednotnosti působení jednotlivých pracovníků.

Do fungování zařízení se v průběhu roku promítala také personální situace a fluktuace pracovníků. Stabilita pedagogického a odborného týmu je přitom vzhledem k potřebám klientů DDŠ významným ochranným faktorem.

Výzvou zůstává rovněž omezená dostupnost externí odborné péče, zejména ambulantní psychiatrické péče a odborných konzultací, a omezené kapacity pobytových psychiatrických zařízení. Tato situace zvyšuje nároky na pracovníky DDŠ a potvrzuje potřebu jejich průběžného vzdělávání, metodické podpory a rozvoje kompetencí v oblasti krizových situací a závažných forem rizikového chování.

Přes vysokou náročnost školního roku se ukázalo, že v prostředí strukturovaných zážitkových a pobytových aktivit jsou mnozí klienti schopni fungovat velmi dobře. Pozitivní zkušenost přinesla škola v přírodě i letní a výjezdové aktivity, při nichž klienti dokázali spolupracovat, respektovat nastavená pravidla a zvládat situace mimo běžné prostředí zařízení. Tyto zkušenosti potvrzují význam zážitkových, sportovních, volnočasových a skupinových aktivit jako důležité součásti preventivního a výchovného působení.

Za významný pozitivní výsledek lze považovat také úspěšný návrat některých klientů zpět do péče rodičů. Tento výsledek ukazuje význam dlouhodobé individuální práce s klientem, spolupráce s rodinou a koordinovaného působení jednotlivých odborníků.

V průběhu roku byla s klienty systematicky otevírána preventivní témata odpovídající jejich věku, individuálním potřebám a aktuálním problémům. Preventivní témata byla začleňována do výuky i

každodenní výchovné práce. Pravidelně probíhala individuální odborná péče, skupinová práce, komunitní setkání a reflexe chování a prožívání klientů.

Zkušenosti školního roku 2025/2026 ukazují potřebu dále posilovat především prevenci agresivního chování, útěků, užívání návykových látek a sebepoškozování. Současně je důležité podporovat schopnost klientů rozpoznávat a regulovat vlastní emoce, vyjadřovat své potřeby, zvládat konflikty a vytvářet bezpečnější vztahy s vrstevníky i dospělými.

Na základě zkušeností z uplynulého období bude od začátku školního roku 2026/2027 zaveden nový systém hodnocení klientů, který oddělí hodnocení ve škole od hodnocení ve výchovném úseku a současně upraví systém odměňování. Cílem této změny je vytvořit pro klienty srozumitelnější, předvídatelnější a funkčnější systém zpětné vazby, který bude lépe reflektovat jejich chování a fungování v jednotlivých prostředích.

Evaluace školního roku 2025/2026 ukazuje, že vzhledem k měnícím se potřebám klientů je nezbytné preventivní systém průběžně přizpůsobovat aktuální situaci. Vedle cílené práce s konkrétními projevy rizikového chování zůstává zásadní budování stabilního a bezpečného prostředí, kvalitních vztahů s dospělými, dostupnosti odborné podpory a příležitostí, ve kterých mohou klienti zažívat úspěch, spolupráci a vlastní kompetenci.